

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

FISIESE WETENSKAPPE: FISIKA (V1)

NOVEMBER 2019

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 17 bladsye en 3 gegewensblaaie.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

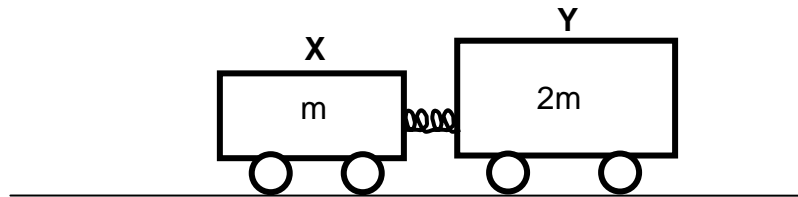
1. Skryf jou eksamennummer en sentrumnummer in die toepaslike ruimtes op die ANTWOORDEBOEK.
2. Hierdie vraestel bestaan uit TIEN vrae. Beantwoord AL die vrae in die ANTWOORDEBOEK.
3. Begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy in die ANTWOORDEBOEK.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Laat EEN reël tussen twee subvrae oop, bv. tussen VRAAG 2.1 en VRAAG 2.2.
6. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
7. Jy mag toepaslike wiskundige instrumente gebruik.
8. Toon ALLE formules en vervangings in ALLE berekeninge.
9. Rond jou FINALE numeriese antwoorde tot 'n minimum van TWEE desimale plekke af.
10. Gee kort (bondige) motiverings, besprekings, ens. waar nodig.
11. Jy word aangeraai om die aangehegte GEGEWENSBLAAIE te gebruik.
12. Skryf netjies en leesbaar.

VRAAG 1: MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE

Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1 tot 1.10) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.11 D. Elke vraag het slegs EEN korrekte antwoord.

- 1.1 Watter fisiese hoeveelheid is gelyk aan die tempo van verandering van momentum?
- A Massa
 - B Impuls
 - C Netto krag
 - D Versnelling (2)
- 1.2 Die gravitasieversnelling op die oppervlak van 'n planeet met radius R is g .
Die gravitasieversnelling op 'n hoogte $2R$ bokant die oppervlak van dieselfde planeet is ...
- A $\frac{g}{9}$
 - B $\frac{g}{4}$
 - C $4g$
 - D $9g$ (2)
- 1.3 'n Bal val van die rand van 'n tafel af. Ignoreer die effekte van lugwrywing.
Watter EEN van die fisiese hoeveelhede wat tydens die val met die bal geassosieer word, bly konstant?
- A Gewig
 - B Momentum
 - C Kinetiese energie
 - D Gravitasie- potensiële energie (2)

- 1.4 Twee trollies, **X** en **Y**, met massas m en $2m$ onderskeidelik, word deur 'n saamgeperste veer tussen hulle aan mekaar gehou. Hulle is aanvanklik in rus op 'n horisontale vloer, soos hieronder getoon. Ignoreer die effekte van wrywing.

Die veer word nou ontspan en val grond toe terwyl die trollies uit mekaar beweeg.

Die grootte van die MOMENTUM van trollie **X** terwyl dit wegbeweeg, is ...

- A nul.
- B die helfte van die grootte van die momentum van trollie **Y**.
- C twee keer die grootte van die momentum van trollie **Y**.
- D dieselfde as die grootte van die momentum van trollie **Y**. (2)
- 1.5 'n Voorwerp word vanuit rus laat val en nadat dit 'n afstand x geval het, is die momentum daarvan p . Ignoreer die effekte van lugwrywing.

Die momentum van die voorwerp, nadat dit 'n afstand $2x$ geval het, is ...

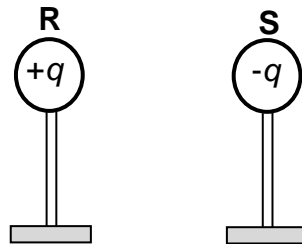
- A p
- B $\sqrt{2}p$
- C $\frac{p}{2}$
- D $2p$ (2)
- 1.6 'n Polisiemotor, met sy sirene aan, beweeg teen 'n konstante spoed NA 'n stilstaande klankdetektor. Die sirene bring klankgolwe met frekwensie f en spoed v voort.

Watter EEN van die volgende kombinasies beskryf die frekwensie en spoed van die klankgolwe waargeneem, die beste?

	FREKWENSIE	SPOED
A	Minder as f	v
B	Minder as f	Minder as v
C	Groter as f	Minder as v
D	Groter as f	v

(2)

- 1.7 Twee identiese sfere, **R** en **S**, op geïsoleerde standers, wat ladings van onderskeidelik $+q$ en $-q$ dra, word 'n afstand van mekaar af geplaas. Sfeer **R** oefen 'n elektrostatische krag met grootte F op sfeer **S** uit.

Die twee sfere word nou in kontak gebring en na hulle oorspronklike posisies teruggebring.

Die grootte van die elektrostatische krag wat sfeer **R** nou op sfeer **S** uitoefen, is ...

A nul

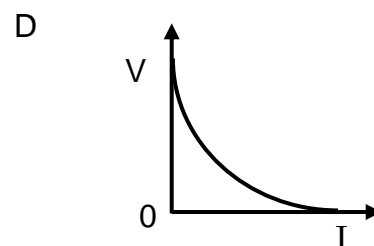
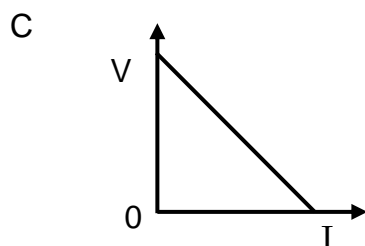
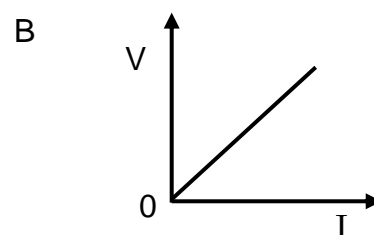
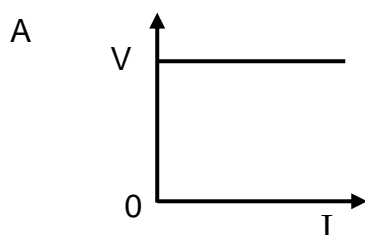
B $\frac{F}{2}$

C F

D $2F$

(2)

- 1.8 Watter EEN van die grafieke hieronder verteenwoordig die verhouding tussen potensiaalverskil (V) en stroom (I) vir 'n ohmiese geleier die beste?

(2)

- 1.9 Watter EEN van die volgende kombinasies met betrekking tot die energie-omskakelings in elektriese motors en elektriese generators is KORREK?

	ENERGIE-OMSKAKELING IN MOTORS	ENERGIE-OMSKAKELING IN GENERATORS
A	Meganies na elektries	Elektries na meganies
B	Meganies na elektries	Meganies na elektries
C	Elektries na meganies	Elektries na meganies
D	Elektries na meganies	Meganies na elektries

(2)

- 1.10 Beskou die stellings hieronder met betrekking tot die foto-elektriese effek.

Die foto-elektriese effek bewys dat ...

- (i) ligenergie gekwantiseerd is.
- (ii) lig 'n deeltjie-aard het.
- (iii) lig 'n golfgeaardheid het.

Watter van die stellings hierbo is KORREK?

- A Slegs (i)
- B Slegs (ii)
- C Slegs (i) en (ii)
- D Slegs (i) en (iii)

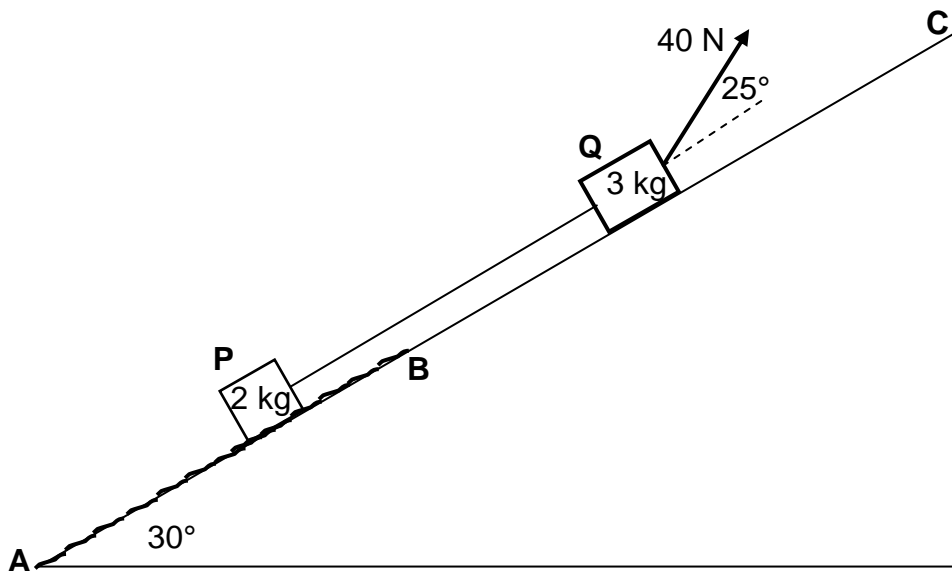
(2)
[20]

VRAAG 2 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

Blok **P**, met massa 2 kg, is aan blok **Q**, met massa 3 kg, verbind met 'n ligte, onrekbare toutjie. Beide blokke is op 'n skuinsvlak wat 'n hoek van 30° met die horisontaal maak.

Blok **Q** word deur 'n konstante krag van 40 N teen 'n hoek van 25° met die skuinsvlak getrek.

Blok **P** beweeg op 'n ruwe gedeelte, **AB**, van die skuinsvlak, terwyl blok **Q** op 'n wrywinglose gedeelte, **BC**, van die skuinsvlak beweeg. Sien diagram hieronder.

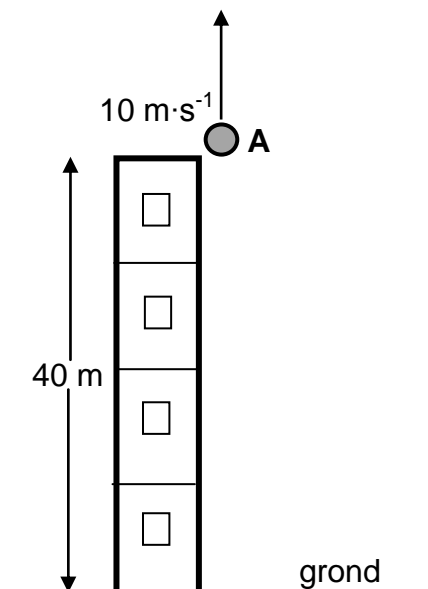
'n Gemiddelde konstante wrywingskrag van 2,5 N werk op blok **P** in terwyl dit vanaf **A** na **B** teen die skuinsvlak opbeweeg.

- 2.1 Stel Newton se Tweede Wet in woorde. (2)
 - 2.2 Teken 'n benoemde vrye kragdiagram (vrye liggaamdiagram) vir blok **P**. (4)
 - 2.3 Bereken die grootte van die versnelling van blok **P** terwyl blok **P** op gedeelte **AB** beweeg. (8)
 - 2.4 Indien blok **P** nou verby punt **B** beweeg het, hoe sal die versnelling daarvan vergelyk met dit wat in VRAAG 2.3 bereken is? Kies uit GROTER AS, KLEINER AS of GELYK AAN. (2)
- Gee 'n rede vir die antwoord. [16]

VRAAG 3 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

Klip **A** word vertikaal opwaarts teen 'n spoed van $10 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ vanaf die rand van die dak van 'n 40 m hoë gebou gegooi, soos in die diagram hieronder getoon.

Ignoreer die effekte van lugwrywing. Neem die grond as verwysing.

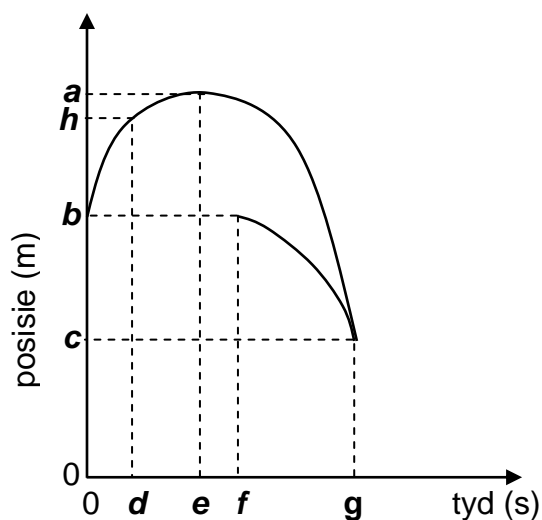

- 3.1 Definieer die term *vryval*. (2)
- 3.2 Bereken die maksimum HOOGTE BOKANT DIE GROND wat deur klip **A** bereik word. (4)
- 3.3 Skryf die grootte en rigting van die versnelling van klip **A** op hierdie maksimum hoogte neer. (2)

Klip **B** word uit rus vanaf die rand van die dak laat val, x sekondes nadat klip **A** opwaarts gegooi is.

- 3.4 Klip **A** gaan by klip **B** verby wanneer die twee klippe 29,74 m *bokant die grond* is. (6)
- Bereken die waarde van x .

- 3.5 Die grafieke van posisie teenoor tyd vir 'n gedeelte van die beweging van beide klippe word hieronder getoon.

Watter van byskrifte **a** tot **h** op die grafieke hierbo verteenwoordig ELK van die volgende?

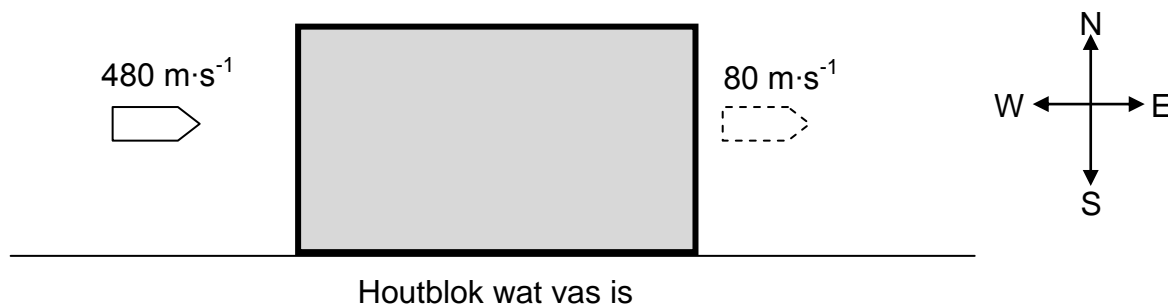
- 3.5.1 Die tyd waarteen klip **A** 'n positiewe snelheid het (1)
- 3.5.2 Die maksimum hoogte wat klip **A** bereik (1)
- 3.5.3 Die tyd toe klip **B** laat val is (1)
- 3.5.4 Die hoogte waarteen die twee klippe by mekaar verbygaan (1)
- [18]**

VRAAG 4 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

'n Koeël beweeg oos teen 'n snelheid van $480 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Dit tref 'n houtblok wat aan die vloer vas is. Die koeël neem $0,01 \text{ s}$ om deur die stilstaande blok te beweeg en verlaat die blok teen 'n snelheid van $80 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ oos. Sien die diagram hieronder.

Ignoreer die effekte van lugwrywing.

Beskou die blok-koeël-stelsel as 'n geïsoleerde stelsel.

- 4.1 Verduidelik wat met 'n *geïsoleerde stelsel* bedoel word, soos in Fisika gebruik. (2)

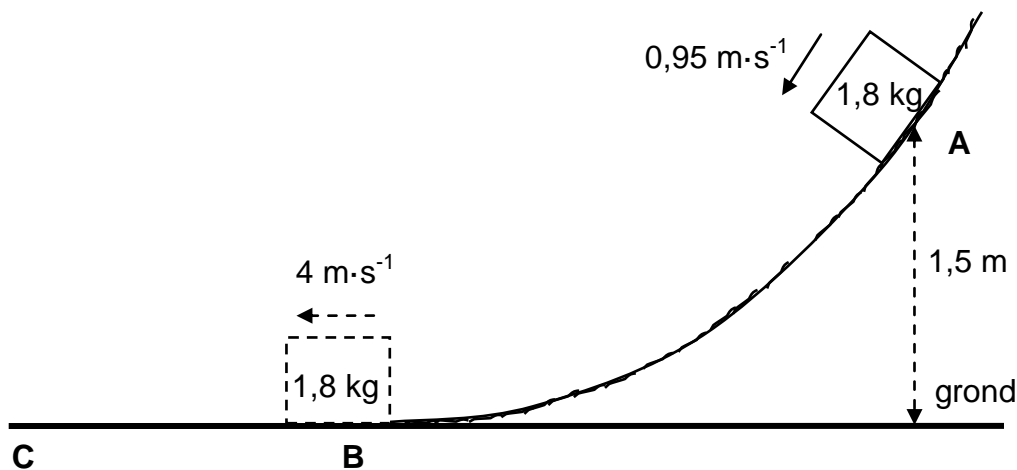
Die grootte van die momentum van die koeël voordat dit die blok binnegaan, is $24 \text{ kg}\cdot\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$.

- 4.2 Bereken die:
- 4.2.1 Massa van die koeël (3)
- 4.2.2 Gemiddelde netto krag wat deur die houtblok op die koeël uitgeoefen word (5)
- [10]**

VRAAG 5 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

'n Voorwerp met massa $1,8 \text{ kg}$ gly teen 'n ruwe, geboë baan af en gaan verby punt **A**, wat $1,5 \text{ m}$ bokant die grond is, teen 'n spoed van $0,95 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$.

Die voorwerp bereik punt **B** aan die onderpunt van die baan teen 'n spoed van $4 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$.

- 5.1 Definieer die term *konserwatiewe krag*. (2)
- 5.2 Noem die konserwatiewe krag wat op die voorwerp inwerk. (1)
- 5.3 Word meganiese energie behou soos wat die voorwerp van punt **A** na punt **B** gly? Kies uit JA of NEE. Gee 'n rede vir die antwoord. (2)
- 5.4 Bereken die gravitasie potensiële energie van die voorwerp toe dit by punt **A** was. (3)
- 5.5 Gebruik energiebeginsels en bereken die arbeid verrig deur wrywing soos wat die voorwerp van punt **A** na punt **B** gly. (4)

Oppervlak **BC** in die diagram hierbo is wrywingloos.

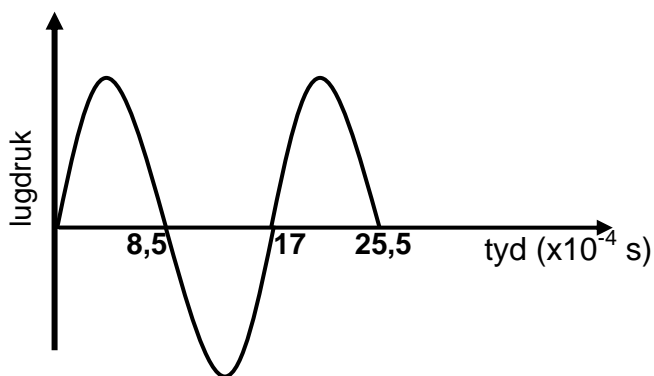
- 5.6 Wat is die waarde van die netto arbeid wat op die voorwerp verrig word soos wat dit van punt **B** na punt **C** gly? (1)
- [13]**

VRAAG 6 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

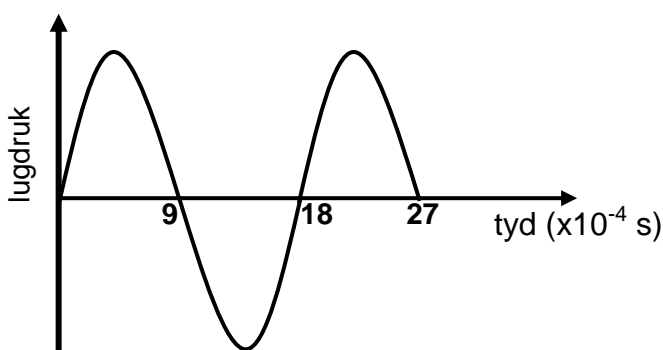
Die sirene van 'n polisiemotor, wat teen 'n konstante spoed op 'n reguit, horisontale pad beweeg, stel klankgolwe met 'n konstante frekwensie vry. Detektor **P** word binne-in die polisiemotor geplaas en detektor **Q** word langs die pad, op 'n sekere afstand vanaf die motor, geplaas. Die twee detektors teken die veranderinge in die lugdruklesings, wat veroorsaak word deur die klankgolwe wat deur die sirene vrygestel word, as 'n funksie van tyd aan.

Die grafieke hieronder is uit die opgetekende resultate verkry.

GRAFIEK A: LUGDRUK VS. TYD DEUR DETEKTOR P IN DIE MOTOR AANGETEKEN

GRAFIEK B: LUGDRUK VS. TYD DEUR DETEKTOR Q LANGS DIE PAD AANGETEKEN

6.1 Verskillende patrone word hierbo getoon vir dieselfde klankgolf deur die sirene vrygestel. Watter verskynsel word deur die twee detektors, wat die verskillende patrone toon, geïllustreer? (1)

Die polisiemotor beweeg WEG vanaf detektor **Q**.

6.2 Gebruik die grafieke en gee 'n rede hoekom dit bevestig kan word dat die polisiemotor vanaf detektor **Q** wegbeweeg. (1)

6.3 Bereken die frekwensie van die klankgolwe wat deur detektor **P** aangeteken is. (3)

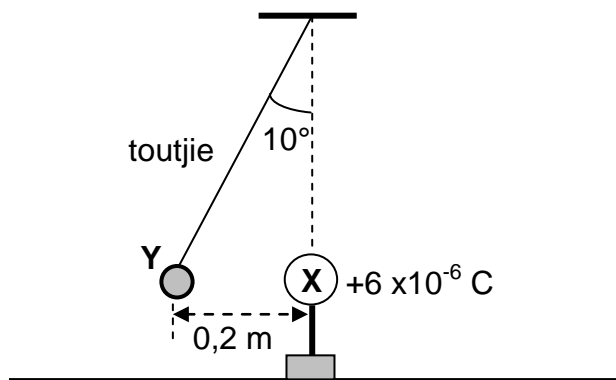
6.4 Gebruik die inligting in die grafieke om die spoed van die polisiemotor te bereken. Neem die spoed van klank in lug as $340 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. (6)

[11]

VRAAG 7 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

7.1 'n Klein sfeer, **Y**, wat 'n onbekende lading dra, hang aan die punt van 'n ligte, onrekbare toutjie wat aan 'n vaste punt geheg is. 'n Ander sfeer, **X**, wat 'n lading van $+6 \times 10^{-6} \text{ C}$ op 'n geïsoleerde staander dra, word naby aan sfeer **Y** gebring.

Sfeer **Y** ondervind 'n elektrostatische krag en kom 0,2 m vanaf sfeer **X** tot stilstand, met die toutjie teen 'n hoek van 10° met die vertikaal, soos in die diagram hieronder getoon.

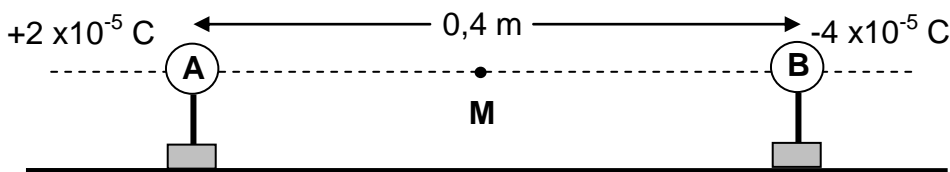
7.1.1 Wat is die aard van die lading op sfeer **Y**? Kies uit POSITIEF of NEGATIEF. (1)

7.1.2 Bereken die grootte van die lading op sfeer **Y** indien die grootte van die elektrostatische krag wat daarop inwerk 3,05 N is. (3)

7.1.3 Teken 'n benoemde vrye kragediagram (vrye liggaamdiagram) vir sfeer **Y**. (3)

7.1.4 Bereken die grootte van die spanning in die toutjie. (3)

7.2 Twee klein, gelaaiede sfere, **A** en **B**, op geïsoleerde standers, met ladings van $+2 \times 10^{-5} \text{ C}$ en $-4 \times 10^{-5} \text{ C}$ onderskeidelik, word 0,4 m van mekaar af geplaas, soos in die diagram hieronder getoon. **M** is die middelpunt tussen sfeer **A** en **B**.

7.2.1 Definieer die term *elektriese veld* by 'n punt. (2)

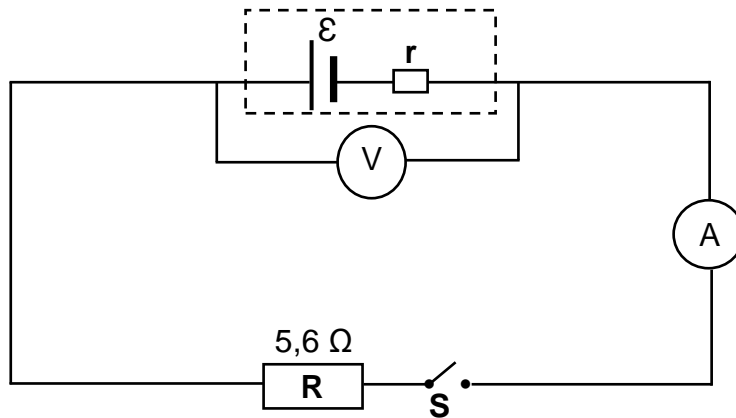
7.2.2 Bereken die netto elektriese veld by punt **M**. (6)

[18]

VRAAG 8 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

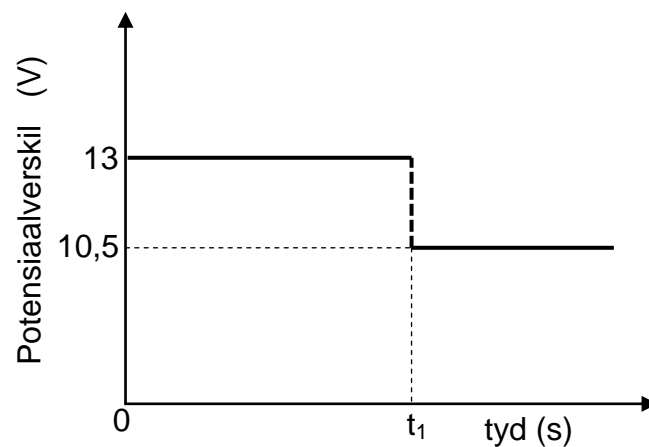
In die stroombaandiagram hieronder is resistor **R**, met 'n weerstand van $5,6 \Omega$, saam met 'n skakelaar, 'n ammeter en 'n hoëweerstand-voltmeter, aan 'n battery met 'n onbekende interne weerstand, r , verbind.

Die weerstand van die verbindingsdrade en die ammeter kan geïgnoreer word.

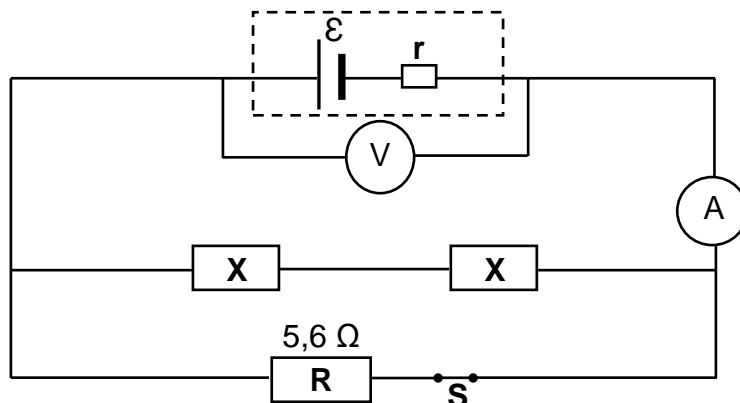
Die grafiek hieronder toon die potensiaalverskil oor die terminale van die battery as 'n funksie van tyd.

By tyd t_1 word skakelaar **S** gesluit.

- 8.1 Definieer die term *emk* van 'n battery. (2)
- 8.2 Skryf die waarde van die emk van die battery neer. (1)
- 8.3 Wanneer skakelaar **S** GESLUIT is, bereken die:
- 8.3.1 Stroom deur resistor **R** (3)
- 8.3.2 Drywing in resistor **R** verbruik (3)
- 8.3.3 Interne weerstand, r , van die battery (3)

- 8.4 Twee IDENTIESE resistors, elk met weerstand X , word nou in dieselfde stroombaan geskakel met skakelaar S gesluit, soos hieronder getoon.

Die ammeterlesing neem nou na 4 A toe.

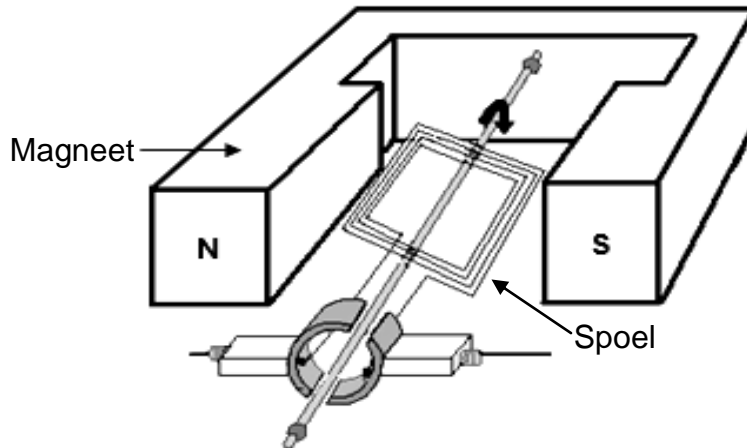
- 8.4.1 Hoe sal die voltmeterlesing verander? Kies uit NEEM TOE, NEEM AF of BLY DIESELFDE.

Gee 'n rede vir die antwoord deur na $V_{\text{interne weerstand}}$ te verwys. (2)

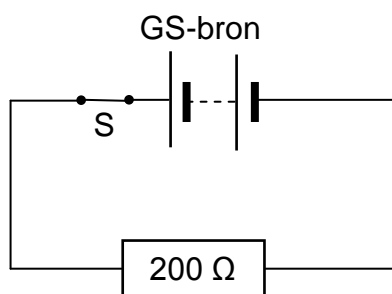
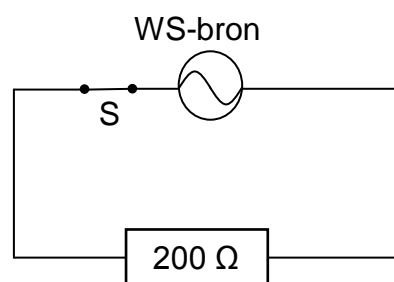
- 8.4.2 Bereken weerstand X . (5)
[19]

VRAAG 9 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

- 9.1 'n Vereenvoudigde diagram van 'n elektriese generator word hieronder getoon. Wanneer die spoel teen 'n konstante spoed gedraai word, word 'n emk in die spoel geïnduseer.

- 9.1.1 Is dit 'n WS-generator of 'n GS-generator? (1)
- 9.1.2 Verduidelik kortliks hoe 'n emk in die spoel opgewek word wanneer die spoel gedraai word deur na die beginsel van elektromagnetiese induksie te verwys. (2)
- 9.1.3 Teken 'n sketsgrafiek van die uitsetspanning teenoor tyd vir hierdie generator. Toon EEN volledige siklus. (2)
- 9.2 'n $200\ \Omega$ -resistor word aan 'n GS-spanningbron verbind, soos in diagram **A** getoon. Die energie wat in 10 s in die resistor verbruik word, is 500 J.
- Diezelfde resistor word nou aan 'n WS-bron verbind (diagram **B**) en 500 J energie word ook in 10 s in die resistor verbruik.

Diagram **A**Diagram **B**

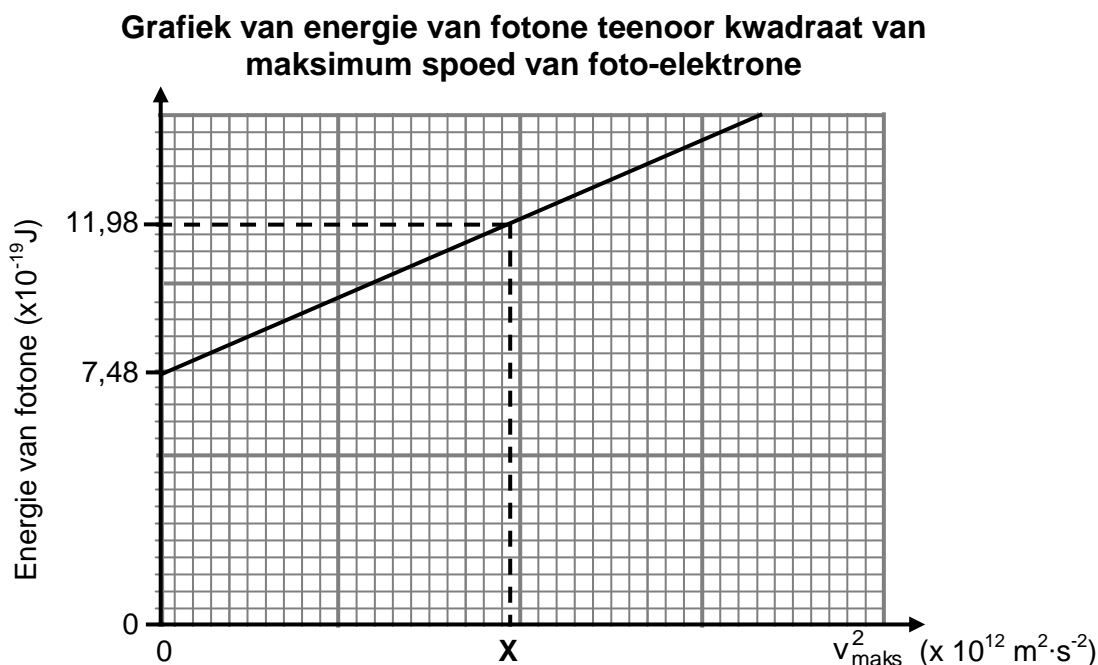
- 9.2.1 Definieer die term *wgk-spanning* van 'n WS-bron. (2)
- 9.2.2 Bereken die maksimum (piek-) spanning van die WS-bron. (5)

[12]

VRAAG 10 (Begin op 'n nuwe bladsy.)

Gedurende 'n eksperiment word lig van verskillende frekwensies op 'n silwerkatode van 'n fotosel geskyn en die ooreenstemmende maksimum spoed van die vrygestelde foto-elektrone word gemeet.

'n Grafiek van die energie van die invallende fotone teenoor die kwadraat van die maksimum spoed van die vrygestelde foto-elektrone word hieronder getoon.

10.1 Definieer die term *foto-elektriese effek*. (2)

Gebruik die grafiek om die volgende vrae te beantwoord.

10.2 Skryf die waarde van die arbeidsfunksie van silwer neer. (1)
 Gebruik 'n toepaslike vergelyking om die antwoord te staaf. (3)

10.3 Watter fisiese hoeveelheid kan uit die grafiek se gradiënt bepaal word? (1)

10.4 Bereken die waarde van **X** soos op die grafiek getoon. (5)

Die eksperiment hierbo word nou herhaal deur lig met 'n hoër intensiteit te gebruik.

10.5 Hoe sal ELK van die volgende beïnvloed word? Kies uit NEEM TOE, NEEM AF of BLY DIESELFDE.

10.5.1 Die gradiënt van die grafiek (1)

10.5.2 Die aantal foto-elektrone per eenheidstyd vrygestel (1)

[13]

TOTAAL: 150

**DATA FOR PHYSICAL SCIENCES GRADE 12
PAPER 1 (PHYSICS)**

**GEGEWENS VIR FISIESTE WETENSKAPPE GRAAD 12
VRAESTEL 1 (FISIKA)**

TABLE 1: PHYSICAL CONSTANTS/TABEL 1: FISIESTE KONSTANTES

NAME/NAAM	SYMBOL/SIMBOOL	VALUE/WAARDE
Acceleration due to gravity <i>Swaartekragversnelling</i>	g	9,8 m·s ⁻²
Universal gravitational constant <i>Universele gravitasiekonstant</i>	G	6,67 x 10 ⁻¹¹ N·m ² ·kg ⁻²
Radius of the Earth <i>Radius van die Aarde</i>	R _E	6,38 x 10 ⁶ m
Mass of the Earth <i>Massa van die Aarde</i>	M _E	5,98 x 10 ²⁴ kg
Speed of light in a vacuum <i>Spoed van lig in 'n vakuum</i>	c	3,0 x 10 ⁸ m·s ⁻¹
Planck's constant <i>Planck se konstante</i>	h	6,63 x 10 ⁻³⁴ J·s
Coulomb's constant <i>Coulomb se konstante</i>	k	9,0 x 10 ⁹ N·m ² ·C ⁻²
Charge on electron <i>Lading op elektron</i>	e	-1,6 x 10 ⁻¹⁹ C
Electron mass <i>Elektronmassa</i>	m _e	9,11 x 10 ⁻³¹ kg

TABLE 2: FORMULAE/TABEL 2: FORMULES

MOTION/BEWEGING

$v_f = v_i + a \Delta t$	$\Delta x = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$ or/of $\Delta y = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$
$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta x$ or/of $v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$	$\Delta x = \left(\frac{v_i + v_f}{2}\right) \Delta t$ or/of $\Delta y = \left(\frac{v_i + v_f}{2}\right) \Delta t$

FORCE/KRAG

$F_{net} = ma$	$p = mv$
$f_s^{max} = \mu_s N$	$f_k = \mu_k N$
$F_{net} \Delta t = \Delta p$ $\Delta p = m v_f - m v_i$	$w = mg$
$F = G \frac{m_1 m_2}{d^2}$ or/of $F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$	$g = G \frac{M}{d^2}$ or/of $g = G \frac{M}{r^2}$

WORK, ENERGY AND POWER/ARBEID, ENERGIE EN DRYWING

$W = F \Delta x \cos \theta$	$U = mgh$ or/of $E_p = mgh$
$K = \frac{1}{2} m v^2$ or/of $E_k = \frac{1}{2} m v^2$	$W_{net} = \Delta K$ or/of $W_{net} = \Delta E_k$ $\Delta K = K_f - K_i$ or/of $\Delta E_k = E_{kf} - E_{ki}$
$W_{nc} = \Delta K + \Delta U$ or/of $W_{nc} = \Delta E_k + \Delta E_p$	$P = \frac{W}{\Delta t}$
$P_{ave} = F v_{ave}$ / $P_{gemid} = F v_{gemid}$	

WAVES, SOUND AND LIGHT/GOLWE, KLANK EN LIG

$v = f \lambda$	$T = \frac{1}{f}$
$f_L = \frac{v \pm v_L}{v \pm v_s} f_s$ or/of $f_L = \frac{v \pm v_L}{v \pm v_b} f_b$	$E = hf$ or /of $E = \frac{hc}{\lambda}$
$E = W_0 + E_{k(max)}$ or/of $E = W_0 + K_{max}$ where/waar	
$E = hf$ and/en $W_0 = hf_0$ and/en $E_{k(max)} = \frac{1}{2} m v_{max}^2$ or/of $K_{max} = \frac{1}{2} m v_{max}^2$	

ELECTROSTATICS/ELEKTROSTATIKA

$F = \frac{kQ_1Q_2}{r^2}$	$E = \frac{kQ}{r^2}$
$V = \frac{W}{q}$	$E = \frac{F}{q}$
$n = \frac{Q}{e}$ or / of $n = \frac{Q}{q_e}$	

ELECTRIC CIRCUITS/ELEKTRIESE STROOMBANE

$R = \frac{V}{I}$	emf (ϵ) = I(R + r) emk (ϵ) = I(R + r)
$R_s = R_1 + R_2 + \dots$ $\frac{1}{R_p} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots$	$q = I\Delta t$
$W = Vq$ $W = VI\Delta t$ $W = I^2R \Delta t$ $W = \frac{V^2\Delta t}{R}$	$P = \frac{W}{\Delta t}$ $P = VI$ $P = I^2R$ $P = \frac{V^2}{R}$

ALTERNATING CURRENT/WISSELSTROOM

$I_{rms} = \frac{I_{max}}{\sqrt{2}}$ / $I_{wgk} = \frac{I_{maks}}{\sqrt{2}}$	$P_{ave} = V_{rms} I_{rms}$ / $P_{gemiddeld} = V_{wgk} I_{wgk}$
$V_{rms} = \frac{V_{max}}{\sqrt{2}}$ / $V_{wgk} = \frac{V_{maks}}{\sqrt{2}}$	$P_{ave} = I_{rms}^2 R$ / $P_{gemiddeld} = I_{wgk}^2 R$
	$P_{ave} = \frac{V_{rms}^2}{R}$ / $P_{gemiddeld} = \frac{V_{wgk}^2}{R}$

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE
NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRADE/GRAAD 12

**PHYSICAL SCIENCES: PHYSICS (P1)
FISIESE WETENSKAPPE: FISIKA (V1)**

NOVEMBER 2019

MARKING GUIDELINES/NASIENRIGLYNE

MARKS/PUNTE: 150

**These marking guidelines consist of 24 pages. /
Hierdie nasienriglyne bestaan uit 24 bladsye.**

QUESTION 1/VRAAG 1

1.1	C ✓✓	(2)
1.2	A ✓✓	(2)
1.3	A ✓✓	(2)
1.4	D ✓✓	(2)
1.5	B ✓✓	(2)
1.6	D ✓✓	(2)
1.7	A ✓✓	(2)
1.8	B ✓✓	(2)
1.9	D ✓✓	(2)
1.10	C ✓✓	(2)
		[20]

QUESTION 2/VRAAG 2

NOTE: -1 mark for each key word/phrase omitted in the correct context
LET WEL: -1 punt vir elke sleutel woord/frase in die korrekte konteks weggelaat

2.1 When a resultant/net force acts on an object, the object will accelerate in the direction of the force with an acceleration that is directly proportional to the force and inversely proportional to the mass of the object. ✓ ✓
Wanneer 'n resultante/netto krag op 'n voorwerp inwerk, sal die voorwerp in die rigting van die krag versnel teen 'n versnelling wat direk eweredig is aan die krag en omgekeerd eweredig aan die massa van die voorwerp.

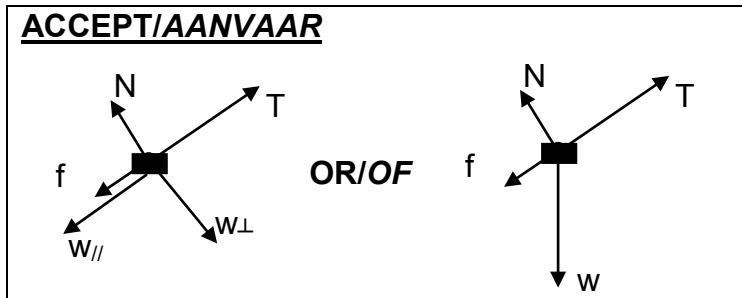
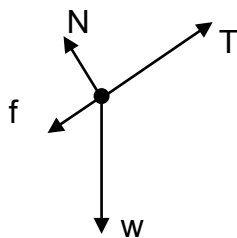
(2)

OR/OF

The resultant/net force acting on an object is equal to the rate of change of momentum of the object (in the direction of the resultant/net force.) ✓ ✓
Die netto krag wat op 'n voorwerp inwerk is gelyk aan die tempo van verandering van momentum van die voorwerp (in die rigting van die resulterende/netto krag.)

(2)

2.2

	Accept the following symbols/Aanvaar die volgende simbole.
N ✓	F_N /Normal/ <i>Normaal</i> /Normal force/ <i>Normaalkrag</i> /16,97 N
f ✓	F_f / f_k / f_r / frictional force/ <i>wrywingskrag</i> /kinetic frictional force/ <i>kinetiese wrywingskrag</i>
W ✓	F_g ,/mg/weight/ $F_{\text{Earth on block}}$ /19,6 N/ <i>gravitational force</i> / <i>gewig</i> / $F_{\text{aarde op blok}}$ / <i>gravitasiekrag</i>
T ✓	Tension/ <i>Spanning</i> / F_T / F_A / F / F_s

Notes/Aantekeninge

- Mark is awarded for label and arrow. /Punt word toegeken vir byskrif en pyltjie
- Do not penalise for length of arrows.
Moenie vir die lengte van die pyltjies penaliseer nie.
- Deduct 1 mark for any additional force. /Trek 1 punt af vir enige addisionele krag.
- If force(s) do not make contact with body/dot //Indien krag(te) nie met die voorwerp / kolletjie kontak maak nie: Max./Maks: $\frac{3}{4}$
- If arrows missing//Indien pyltjies uitgelaat is: Max./Maks: $\frac{3}{4}$

(4)

2.3

<p>For the 2 kg (P) block/<i>Vir die 2 kg (P) blok:</i></p> $\left. \begin{aligned} F_{\text{net}} &= ma \\ T + (-w_{\parallel}) + (-f_k) &= ma \\ T - (w_{\parallel} + f_k) &= ma \end{aligned} \right\} \checkmark \text{Any one/Enige een}$ $T - (2)(9,8)\sin 30^\circ \checkmark - 2,5 \checkmark = 2a \checkmark$ $T - 9,8 - 2,5 = 2a$ $T - 12,3 = 2a \dots\dots\dots(1)$ <p>For the 3 kg (Q) block/<i>Vir die 3 kg (Q) blok:</i></p> $F_x + (-T) + (-w_{\parallel}) = ma$ $F_x - (T + w_{\parallel}) = ma$ $[40 \cos 25^\circ \checkmark - T - (3)(9,8)\sin 30^\circ \checkmark] \checkmark = 3a$ $36,25 - T - 14,7 = 3a$ $21,55 - T = 3a \dots\dots\dots(2)$ $9,25 = 5a$ $a = 1,85 \text{ m}\cdot\text{s}^{-2} \checkmark$	<p>Marking criteria/Nasienriglyne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formula/Formule \checkmark • Substitution of /<i>vervanging van</i> w_{\parallel} for/vir 2 kg: (2)(9,8)sin30° \checkmark • Substitution of -2,5 N /<i>Vervanging van -2,5 N</i> \checkmark • 2a OR/OF 3a \checkmark • Calculate/Bereken F_x: 40 cos 25° \checkmark (40 Sin 65°) • Substitution of /<i>vervanging van</i> w_{\parallel} for/vir for 3 kg: (3)(9,8)sin30° \checkmark • Left hand side substitution for 3 kg/<i>Linkerkant vervanging vir 3 kg</i> \checkmark • Final answer/<i>Finale antwoord:</i> 1,85 m·s⁻² \checkmark
<p>Systems Approach (Massless String Approximation / Sisteembenadering (Massalose Tou Benadering) (Max 5/8 marks / Maks 5/8 punte)</p> $\left. \begin{aligned} F_{\text{net}} &= ma \\ F_x + (-w_{\parallel}) + (-f_k) &= ma \\ F_x - (w_{\parallel} + f_k) &= ma \end{aligned} \right\} \checkmark \text{Any one/Enige een}$ $40\cos 25^\circ \checkmark - (5)(9,8)\sin 30^\circ \checkmark - 2,5 \checkmark = 5a$ $a = 1,85 \text{ m}\cdot\text{s}^{-2} \checkmark$	

(8)

2.4

 Greater than/*groter as* \checkmark
 F_{net} increases. / F_{net} *neem toe.* \checkmark

ACCEPT/AANVAAR

There is no friction. /*Daar is geen wrywing nie.*

OR/OF

The surface is smooth / *Die oppervlak is glad*

(2)
[16]

QUESTION 3/VRAAG 3

- 3.1 (Motion during which) the only force acting is the force of gravity. ✓✓
(Beweging waartydens) die enigste krag wat inwerk gravitasiekrag is.

(2 or/of 0)**(2)**

3.2

Marking criteria/Nasienriglyne:

- Any appropriate formula for Δy /Enige toepaslike formule vir Δy ✓
- Whole substitution to calculate 5,1 m /Hele vervanging om 5,1 m te bereken ✓
- 40 + answer from calculation/antwoord van berekening ✓
- Final answer/Finale antwoord: 45,10 m ✓ (Accept/aanvaar 45,1 m)

OPTION 1/OPSIE 1**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y \quad \checkmark$$

$$0 = (10)^2 + (2)(-9,8)\Delta y \quad \checkmark$$

$$\Delta y = 5,10 \text{ m } (5,102 \text{ m})$$

$$\text{Height} = \underline{40} + 5,10 \quad \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m } \quad \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y \quad \checkmark$$

$$0 = (-10)^2 + (2)(9,8)\Delta y \quad \checkmark$$

$$\Delta y = -5,10 \text{ m } (5,102)$$

$$\text{Height} = \underline{40} + 5,10 \quad \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m } \quad \checkmark$$

OPTION 2/OPSIE 2**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = (10) + (-9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$= \underline{(10)(1,02) + \frac{1}{2}(-9,8)(1,02)^2} \quad \checkmark$$

$$= 5,10 \text{ m}$$

$$\text{Height} = \underline{40} + 5,10 \quad \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m } \quad \checkmark$$

Accept swopping of v_i and v_f
Aanvaar die omruiling van v_i en v_f

OR/OF

$$\Delta y = \left(\frac{v_i + v_f}{2} \right) \Delta t \quad \checkmark$$

$$= \left(\frac{10 + 0}{2} \right) (1,02) \quad \checkmark$$

$$= 5,10 \text{ m}$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = (-10) + (9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$= \underline{(-10)(1,02) + \frac{1}{2}(9,8)(1,02)^2} \quad \checkmark$$

$$= 5,10 \text{ m}$$

$$\text{Height} = \underline{40} + 5,10 \quad \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m } \quad \checkmark$$

Accept swopping of v_i and v_f
Aanvaar die omruiling van v_i en v_f

OPTION 3/OPSIE 3

UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:

$$\Delta y = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$0 = (10) \Delta t + \frac{1}{2} (-9,8) \Delta t^2$$

$$\Delta t = 2,04 \text{ s} \quad \swarrow \frac{1}{2} \Delta t$$

$$\begin{aligned} \Delta y &= v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \checkmark \\ &= (10)(1,02) + \frac{1}{2} (-9,8)(1,02)^2 \checkmark \\ &= 5,10 \text{ m} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Height} &= 40 + \checkmark 5,10 \\ &= 45,10 \text{ m } \checkmark \end{aligned}$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

$$\Delta y = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$0 = (-10) \Delta t + \frac{1}{2} (9,8) \Delta t^2$$

$$\Delta t = 2,04 \text{ s} \quad \swarrow \frac{1}{2} \Delta t$$

$$\begin{aligned} \Delta y &= v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \checkmark \\ &= (-10)(1,02) + \frac{1}{2} (9,8)(1,02)^2 \checkmark \\ &= -5,10 \text{ m} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Height} &= 40 + 5,10 \checkmark \\ &= 45,10 \text{ m } \checkmark \end{aligned}$$

OPTION 4/OPSIE 4

UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:

$$\Delta y = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$0 = (10) \Delta t + \frac{1}{2} (-9,8) \Delta t^2$$

$$\Delta t = 2,04 \text{ s} \quad \swarrow \frac{1}{2} \Delta t$$

$$\begin{aligned} \Delta y &= \left(\frac{v_i + v_f}{2} \right) \Delta t \checkmark \\ &= \left(\frac{10 + 0}{2} \right) (1,02) \checkmark \\ &= 5,10 \text{ m} \end{aligned}$$

Accept swapping of v_i and v_f
 Aanvaar die omruiling van v_i en v_f

$$\begin{aligned} \text{Height} &= 40 + 5,10 \checkmark \\ &= 45,10 \text{ m } \checkmark \end{aligned}$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

$$\Delta y = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$0 = (-10) \Delta t + \frac{1}{2} (9,8) \Delta t^2$$

$$\Delta t = 2,04 \text{ s} \quad \swarrow \frac{1}{2} \Delta t$$

$$\begin{aligned} \Delta y &= \left(\frac{v_i + v_f}{2} \right) \Delta t \checkmark \\ &= \left(\frac{-10 + 0}{2} \right) (1,02) \checkmark \\ &= -5,10 \text{ m} \end{aligned}$$

Accept swapping of v_i and v_f
 Aanvaar die omruiling van v_i en v_f

$$\begin{aligned} \text{Height} &= 40 + 5,10 \checkmark \\ &= 45,10 \text{ m } \checkmark \end{aligned}$$

OPTION 5/OPSIE 5

$$E_{(\text{mech/meg})\text{roof/dak}} = E_{(\text{mech/meg})\text{top/bo}}$$

$$(E_p + E_k)_{\text{roof/dak}} = (E_p + E_k)_{\text{top/bo}}$$

$$(mgh + \frac{1}{2}mv^2)_{\text{roof/dak}} = (mgh + \frac{1}{2}mv^2)_{\text{top/bo}}$$

$$[m(9,8)(0) + \frac{1}{2}m(10)^2 = m(9,8)(h) + 0] \checkmark$$

$$h = 5,10 \text{ m}$$

$$\text{Height} = 40 + 5,10 \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m} \checkmark$$

} \checkmark Any one/Enige een

OPTION 6/OPSIE 6

$$W_{\text{net}} = \Delta E_k \checkmark$$

$$w\Delta x \cos\theta = \frac{1}{2}mv_f^2 - \frac{1}{2}mv_i^2$$

$$(m)(9,8)\Delta x \cos 180^\circ = 0 - \frac{1}{2}m(10)^2 \checkmark$$

$$\Delta x = 5,10 \text{ m}$$

$$\text{Height} = 40 + 5,10 \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m} \checkmark$$

OPTION 7/OPSIE 7

$$W_{\text{nc}} = \Delta E_p + \Delta E_k \checkmark$$

$$0 = m(9,8)(h_f - 0) + \frac{1}{2}m(0 - 10^2) \checkmark$$

$$h_f = 5,10 \text{ m}$$

$$\text{Height} = 40 + 5,10 \checkmark$$

$$= 45,10 \text{ m} \checkmark$$

OPTION 8/OPSIE 8**Marking criteria/Nasienriglyne:**

- Appropriate formula/Toegepaste formule \checkmark
- Substitution left/Vervanging links \checkmark
- Substitution right/Vervanging regs \checkmark
- Final answer/Finale antwoord: 45,10 m \checkmark

$$E_{(\text{mech/meg})\text{roof/dak}} = E_{(\text{mech/meg})\text{top/bo}}$$

$$(E_p + E_k)_{\text{roof/dak}} = (E_p + E_k)_{\text{top/bo}}$$

$$(mgh + \frac{1}{2}mv^2)_{\text{roof/dak}} = (mgh + \frac{1}{2}mv^2)_{\text{top/bo}}$$

$$m(9,8)(40) + \frac{1}{2}m(10)^2 \checkmark = m(9,8)(h) + 0 \checkmark$$

$$h = 45,10 \text{ m} \checkmark$$

} \checkmark Any one/Enige een

(4)

3.3 9,8 m·s⁻² \checkmark downwards/afwaarts \checkmark

(2)

3.4

Marking criteria/Nasienriglyne

- Calculation/use of 10,26 m./Berekening/gebruik van 10,26 m. ✓
- Appropriate formula to calculate Δt /Toepaslike formule om Δt te bereken ✓
- Substitution for stone A/Vervanging vir klip A ✓
- Substitution for stone B/Vervanging vir klip B ✓
- Calculating time difference between two stones. /Berekening van tydverskil tussen klippe. ✓
- Final answer/Finale antwoord: 1,34 (s) ✓

OPTION 1/OPSIE 1**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $-40 + 29,74 = -10,26$ m

Stone/Klip A

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$-10,26 \checkmark = 10 \Delta t + \frac{1}{2} (-9,8) \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$\Delta t = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$-10,26 = 0 + \frac{1}{2} (-9,8) \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark$$

OR/OF

$$[-10,26 = 0(2,79 - x) + \frac{1}{2} (-9,8)(2,79 - x)^2 \checkmark] \checkmark$$

$$x = 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark$$

$$\begin{aligned} v_f^2 &= v_i^2 + 2a\Delta y \\ &= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26) \\ v_f &= -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} v_f &= v_i + a\Delta t \\ -14,18 &= 0 + (-9,8)\Delta t \checkmark \\ \Delta t &= 1,45 \text{ s} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x &= 2,79 - 1,45 \checkmark \\ &= 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark \end{aligned}$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $40 - 29,74 = 10,26$ m

Stone/Klip A

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$10,26 \checkmark = -10 \Delta t + \frac{1}{2} (9,8) \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$\Delta t = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$

$$10,26 = 0 + \frac{1}{2} (9,8) \Delta t^2 \quad \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark$$

OR/OF

$$[-10,26 = 0(2,79 - x) + \frac{1}{2} (-9,8)(2,79 - x)^2 \checkmark] \checkmark$$

$$x = 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark$$

$$\begin{aligned} v_f^2 &= v_i^2 + 2a\Delta y \\ &= 0^2 + 2(9,8)(10,26) \\ v_f &= 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} v_f &= v_i + a\Delta t \\ 14,18 &= 0 + (9,8)\Delta t \checkmark \\ \Delta t &= 1,45 \text{ s} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x &= 2,79 - 1,45 \checkmark \\ &= 1,34 \text{ (s)} \quad \checkmark \end{aligned}$$

OPTION 2/OPSIE 2**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $-40 + 29,74 = -10,26$ m

Displacement of stone A from max height to meeting point/ Verplasing van klip A vanaf maksimum hoogte tot ontmoetingspunt = $-15,36$ m

Stone/Klip A

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = 10 + (-9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \checkmark$$

$$-15,36 = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2 \checkmark$$

$$\Delta t = 1,77 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,77 + 1,02 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$-10,26 \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2 \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26)$$

$$v_f = -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$-14,18 = 0 + (-9,8)\Delta t \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $40 - 29,74 = 10,26$ m \checkmark

Displacement of ball A from max height to meeting point/ Verplasing van bal A vanaf maksimum hoogte tot ontmoetingspunt = $15,36$ m

Stone/Klip A

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = -10 + (9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \checkmark$$

$$15,36 = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2 \checkmark$$

$$\Delta t = 1,77 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,77 + 1,02 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$10,26 = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2 \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(9,8)(10,26)$$

$$v_f = 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$14,18 = 0 + (9,8)\Delta t \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

OPTION 3/OPSIE 3**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

Displacement of stones A and B from roof to meeting point/*Verplasing van klippe A en B vanaf dak tot by ontmoetingspunt* = $-40 + 29,74$
 = $-10,26$ m

Stone/Klip A

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = 10 + (-9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \checkmark$$

$$-10,26 \checkmark = \underline{-10 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{-10,26 = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26)$$

$$v_f = -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{-14,18 = 0 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement of stones A and B from roof to meeting point/*Verplasing van klippe A en B vanaf dak tot by ontmoetingspunt* = $40 - 29,74 = 10,26$ m

Stone/Klip A

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$0 = -10 + (9,8)\Delta t$$

$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2 \checkmark$$

$$10,26 \checkmark = \underline{10 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{10,26 = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(9,8)(10,26)$$

$$v_f = 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{14,18 = 0 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

OPTION 4/OPSIE 4**UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:**

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $-40 + 29,74 = -10,26$ m

Stone/Klip A

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$
$$-5,10 = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2$$
$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \checkmark$$
$$-10,26 \checkmark = \underline{-10 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$
$$\underline{-10,26 = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$
$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$
$$= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26)$$
$$v_f = -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$
$$\underline{-14,18 = 0 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$
$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$
$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point /verplasing vanaf dak tot by ontmoetingspunt = $40 - 29,74 = 10,26$ m

Stone/Klip A

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$
$$5,10 = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2$$
$$\Delta t = 1,02 \text{ s}$$

$$\Delta y_A = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2 \checkmark$$
$$10,26 \checkmark = \underline{10 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ s}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i \Delta t + \frac{1}{2} a \Delta t^2$$
$$\underline{10,26 = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$
$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$
$$= 0^2 + 2(9,8)(10,26)$$
$$v_f = 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$
$$\underline{14,18 = 0 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$
$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$
$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

OPTION 5/OPSIE 5

UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $-40 + 29,74 = -10,26$ m

Displacement of stone A from max height to meeting point/ Verplasing van klip A vanaf maksimum hoogte tot ontmoetingspunt = $-15,36$ m

Stone/Klip A

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$v_f^2 = (0)^2 + (2)(-9,8)(-15,36)$$

$$v_f = -17,35 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{-17,35 = 0 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,77 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,77 = 2,79 \text{ (s)}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{-10,26 \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26)$$

$$v_f = -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{-14,18 = 0 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point /Verplasing vanaf dak tot ontmoetingspunt = $40 - 29,74 = 10,26$ m

Displacement of stone A from max height to meeting point/ Verplasing van klip A vanaf maksimum hoogte tot ontmoetingspunt = $15,36$ m

Stone/Klip A

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$v_f^2 = (0)^2 + (2)(9,8)(15,36)$$

$$v_f = 17,35 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{17,35 = 0 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,77 \text{ s}$$

$$\Delta t_{\text{tot}} = 1,02 + 1,77 = 2,79 \text{ (s)}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{10,26 \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(9,8)(10,26)$$

$$v_f = 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{14,18 = 0 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

OPTION 6/OPSIE 6

UPWARDS AS POSITIVE/OPWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point/Verplasing vanaf dak tot by ontmoetingspunt = - 40 + 29,74 = - 10,26 m

Stone/Klip A

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$v_f^2 = (-10)^2 + (2)(-9,8)(-10,26)$$

$$v_f = -17,35 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{-17,35 = -10 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\text{Ball A: } \Delta t = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ (s)}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{-10,26 \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(-9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(-9,8)(-10,26)$$

$$v_f = -14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{-14,18 = 0 + (-9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

DOWNWARDS AS POSITIVE/AFWAARTS AS POSITIEF:

Displacement from roof to meeting point/Verplasing vanaf dak tot by ontmoetingspunt = 40 - 29,74 = 10,26 m

Stone/Klip A

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$v_f^2 = [(10)^2 + (2)(9,8)(10,26)]$$

$$v_f = 17,35 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{17,35 = 10 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 0,75 \text{ s}$$

$$\text{Ball A: } \Delta t = 1,02 + 1,02 + 0,75 = 2,79 \text{ (s)}$$

Stone/Klip B

$$\Delta y_B = v_i\Delta t + \frac{1}{2}a\Delta t^2$$

$$\underline{10,26 \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(9,8)\Delta t^2} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s (1,447 s)}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark = 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta y$$

$$= 0^2 + 2(9,8)(10,26)$$

$$v_f = 14,18 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$$

$$v_f = v_i + a\Delta t$$

$$\underline{14,18 = 0 + (9,8)\Delta t} \checkmark$$

$$\Delta t = 1,45 \text{ s}$$

$$x = 2,79 - 1,45 \checkmark$$

$$= 1,34 \text{ (s)} \checkmark$$

(6)

3.5.1 d ✓ **Accept / Aanvaar** (0 – e; 0 – d; d – e)

(1)

3.5.2 a ✓

(1)

3.5.3 f ✓

(1)

3.5.4 c ✓

(1)

[18]

QUESTION 4/VRAAG 4

4.1 **NOTE:** -1 mark for each key word/phrase omitted in the correct context.
LET WEL: -1 punt vir elke sleutelwoord/frase weggelaat in die korrekte konteks.

Isolated system is a system on which the resultant/net external force is zero. ✓✓

Geïsoleerde sisteem is 'n sisteem waarop die resultante / netto eksterne krag nul is.

OR/OF

Isolated system is one that has no net / external force acting on it.
 'n Geïsoleerde stelsel is een wat geen netto eksterne krag het wat daarop inwerk nie. (2)

4.2.1 $p = mv$ ✓
 $24 = m (480)$ ✓
 $m = 0,05 \text{ kg}$ ✓

Note: p and v must have the same sign
 Let wel: p en v moet dieselfde tekens hê (3)

4.2.2 **Marking criteria/Nasienriglyne**

- Appropriate formula including F_{net} or W_{net} . /Toepaslike formule wat F_{net} of W_{net} insluit. ✓
- Substitutions/Vervangings ✓✓
- Final answer/Finale antwoord: 2 000 N ✓
- Correct direction/Korrekte rigting: west or left/Wes of links ✓

POSITIVE MARKING FROM QUESTION 4.2.1
POSITIEWE NASIEN VANAF VRAAG 4.2.1

OPTION 1/OPSIE 1

$F_{net}\Delta t = \Delta p$
 $F_{net}\Delta t = (p_{bullet})_f - (p_{bullet})_i$
 $F_{net}\Delta t = (mv_{bullet})_f - (mv_{bullet})_i$ } ✓ Any one/Enige een
 $F_{net}(0,01) \checkmark = (0,05)(80) - 24 \checkmark$ or/of $(0,05)(80) - (0,05)(480)$
 $F_{net} = -2\ 000 \text{ N}$
 $F_{net} = 2\ 000 \text{ N} \checkmark$ west/wes ✓

OPTION 2/OPSIE 2

$v_f = v_i + a\Delta t$
 $80 = 480 + a(0,01) \checkmark$
 $a = -40\ 000 \text{ m}\cdot\text{s}^{-2}$
 $F_{net} = ma \checkmark$
 $= (0,05)(-40\ 000) \checkmark$
 $= -2\ 000 \text{ N}$
 $F_{net} = 2\ 000 \text{ N} \checkmark$ west/wes ✓

OPTION 3/OPSIE 3

$$\Delta x = \left(\frac{v_i + v_f}{2} \right) \Delta t$$

$$= \frac{480 + 80}{2} (0,01)$$

$$= 2,80 \text{ m}$$

$$v_f^2 = v_i^2 + 2a\Delta x$$

$$(80)^2 = (480)^2 + 2a(2,80) \checkmark$$

$$a = -40\,000 \text{ m}\cdot\text{s}^{-2}$$

$$F_{\text{net}} = ma \checkmark$$

$$= (0,05)(-40\,000) \checkmark$$

$$= -2\,000 \text{ N}$$

$$F_{\text{net}} = 2\,000 \text{ N} \checkmark \text{ west/wes} \checkmark$$

$$W_{\text{net}} = \Delta K \checkmark$$

$$F_{\text{net}} \Delta x \cos \theta = \frac{1}{2} m v_f^2 - \frac{1}{2} m v_i^2$$

$$F_{\text{net}} (2,80) \cos 0^\circ \checkmark = \frac{1}{2} (0,05) (80^2 - 480^2) \checkmark$$

$$F_{\text{net}} = -2\,000 \text{ N}$$

$$F_{\text{net}} = 2\,000 \text{ N} \checkmark \text{ west/wes} \checkmark$$

OR/OF

$$F_{\text{net}} (2,80) \cos 180^\circ \checkmark = \frac{1}{2} (0,05) (80^2 - 480^2) \checkmark$$

$$F_{\text{net}} = 2\,000 \text{ N} \checkmark \text{ west/wes} \checkmark$$

(5)
[10]

QUESTION 5

5.1

Note: -1 mark for each key word/phrase omitted in the correct context.
Let Wel: -1 punt vir elke sleutelwoord/frase weggelaat in die korrekte konteks.
IF: The word "work" is omitted - 0 marks.
INDIEN: Die woord "arbeid" uitgelaat is - 0 punte.

A *conservative force* is a force for which the work done (in moving an object between two points) is independent of the path taken. ✓✓

'n *Konserwatiewe krag* is 'n krag waarvoor die arbeid wat verrig is (om 'n voorwerp tussen twee punte te beweeg) onafhanklik is van die pad wat gevat word.

OR/OF

A conservative force is a force for which the work done in moving an object in a closed path is zero.

'n *Konserwatiewe krag* is 'n krag waarvoor die arbeid verrig om 'n voorwerp in 'n geslote pad te beweeg, nul is.

(2)

5.2 Gravitational (force)/Gravitasiekrag ✓

ACCEPT/AANVAAR: Gravitation /Gravity /Gravitasie /Weight /Gewig

(1)

5.3 No/Nee ✓

There is friction/non-conservative force (doing work)/It is not isolated system. ✓

Daar is wrywing/nie konserwatiewe krag (wat arbeid verrig)./Dit is nie 'n geïsoleerde sisteem nie.

OR/OF

The net work done by the non-conservative forces is not zero/Die *netto arbeid* deur die nie-konserwatiewe kragte is nie nul nie. ✓

(2)

5.4

OPTION 1/OPSIE 1	OPTION 2/OPSIE 2
$E_p = mgh \checkmark$ $= (1,8)(9,8)(1,5) \checkmark$ $= 26,46 \text{ J} \checkmark$	$W_w = -\Delta E_p \checkmark$ $(1,8)(9,8)(h - 0)\cos 180^\circ = -(E_{pA} - E_{p(\text{ground})})$ $(1,8)(9,8)(1,5)(-1) = -E_{pA} \checkmark$ $E_p = 26,46 \text{ J} \checkmark$ OR/OF $W = F\Delta x \cos\theta$ $= mg\Delta h \cos\theta$ $= (1,8)(9,8)(1,5)\cos 0^\circ \checkmark$ $= 26,46 \text{ J} \checkmark$

(3)

5.5

POSITIVE MARKING FROM QUESTION 5.4 /**POSITIEWE NASIEN VANAF VRAAG 5.4****OPTION 1/OPSIE 1**

$$W_{nc} = \Delta K + \Delta U$$

$$W_f = \frac{1}{2}m(v_f^2 - v_i^2) + mg(h_f - h_i) \checkmark \text{ Any one/Enige een}$$

$$= \frac{1}{2}(1,8)(4^2 - 0,95^2) \checkmark + (0 - 26,46) \checkmark$$

$$= -12,87 \text{ J} \checkmark$$

OPTION 2/OPSIE 2

$$W_{net} = \Delta K$$

$$W_f + W_g = \frac{1}{2}mv_f^2 - \frac{1}{2}mv_i^2 \checkmark \text{ Any one/Enige een}$$

$$W_f + mgh = \frac{1}{2}m(v_f^2 - v_i^2)$$

$$W_f + mgh = \frac{1}{2}mv_f^2 - \frac{1}{2}mv_i^2$$

$$W_f + 26,46 \checkmark = \frac{1}{2}(1,8)[(4)^2 - (0,95)^2] \checkmark$$

$$W_f = -12,87 \text{ J} \text{ (- 12,872 J)} \checkmark$$

OPTION 3/OPSIE 3

$$E_{(\text{mech/meg})A} = E_{(\text{mech})B} - W_f \checkmark \text{ Any one/Enige een}$$

$$(E_p + E_k)_A = (E_p + E_k)_B - W_f$$

$$(mgh + \frac{1}{2}mv^2)_A = (mgh + \frac{1}{2}mv^2)_B - W_f$$

$$26,46 + \frac{1}{2}(1,8)(0,95^2) \checkmark = 0 + \frac{1}{2}(1,8)(4^2) - W_f \checkmark$$

$$W_f = -12,87 \text{ J} \checkmark$$

(4)

5.6

$$W_{net} = 0 \text{ (J) / zero} \checkmark$$

(1)

[13]**QUESTION 6/VRAAG 6**6.1 Doppler effect/Doppler-effek \checkmark

(1)

6.2 (Q): (records sounds with) longer period/ longer time per wave / lower frequency.

(Q): (teken klank aan met) langer periode / langer tyd per golf / laer frekwensie.

OR/OFP: (records sounds with) shorter period/ shorter time per wave / higher frequency. \checkmark

P: (teken klank aan met) korter periode/ korter tyd per golf / hoër frekwensie.

ACCEPT/AANVAAR

(Q): longer wavelength. /P: shorter wavelength.

(Q): langer golflengte./P: korter golflengte het.

(1)

6.3 **OPTION 1/OPSIE 1**

$$f = \frac{1}{T} \checkmark = \frac{1}{17 \times 10^{-4}} \checkmark = 5,88 \times 10^2 = 588,24 \text{ Hz} \checkmark$$

OPTION 2/OPSIE 2

$$\text{speed} = \frac{\text{distance}}{\text{time}}$$

$$340 = \frac{\text{distance}}{25,5 \times 10^{-4}}$$

$$\text{Distance} = 0,867 \text{ m}$$

$$\text{Distance} = 1 \frac{1}{2} \lambda$$

$$\therefore \lambda = 0,578 \text{ m}$$

$$v = f\lambda \checkmark \downarrow$$

$$340 = f(0,578) \checkmark$$

$$f = 588,24 \text{ Hz} \checkmark$$

OPTION 3/OPSIE 3

$$v = \frac{\lambda}{T}$$

$$340 = \frac{\lambda}{17 \times 10^{-4}}$$

$$\therefore \lambda = 0,578 \text{ m}$$

$$v = f\lambda \checkmark \downarrow$$

$$340 = f(0,578) \checkmark$$

$$f = 588,24 \text{ Hz} \checkmark$$

(3)

6.4 **POSITIVE MARKING FROM QUESTIONS 6.2 AND 6.3.****POSITIEWE NASIEN VANAF VRAE 6.2 EN 6.3**

Do not penalise if 10^{-4} is again omitted. *!Moenie penaliseer indien 10^{-4} weer uitgelaat is nie.*

OPTION 1/OPSIE 1

$$f = \frac{1}{18 \times 10^{-4}} \checkmark = 5,56 \times 10^2 = 555,56 \text{ Hz}$$

$$f_L = \frac{v \pm v_L}{v \pm v_s} f_s \checkmark \quad \text{OR/OF} \quad f_L = \frac{v}{v + v_s} f_s$$

$$555,56 \checkmark = \left(\frac{340}{340 + v} \right) 588,24 \checkmark$$

$$v = 20 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1} \checkmark$$

$$\text{Range/Gebied } 19,57 - 20,09 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$

OPTION 2/OPSIE 2

$$f_L = \frac{1}{18 \times 10^{-4}} \checkmark$$

$$f_L = \frac{v \pm v_L}{v \pm v_s} f_s \checkmark \quad \text{OR/OF} \quad f_L = \frac{v}{v + v_s} f_s$$

$$\frac{1}{18 \times 10^{-4}} \checkmark = \left(\frac{340}{340 + v} \right) \frac{1}{17 \times 10^{-4}} \checkmark$$

$$v = 20 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1} \checkmark$$

$$\text{Range/Gebied } 19,57 - 20,09 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$

(6)
[11]

QUESTION 7/VRAAG 7

7.1.1 Positive/Positief ✓ (1)

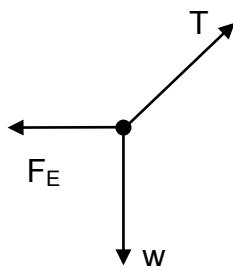
7.1.2 **Marking criteria/Nasienriglyne:**

- Appropriate formula /Toepaslike formule ✓
- Whole substitution Hele vervanging ✓
- Final answer/finale antwoord: $2,26 \times 10^{-6} \text{ C}$ ✓

<p>OPTION 1/OPSIE 1</p> $F = \frac{kQ_1Q_2}{r^2} \checkmark$ $3,05 = \frac{(9 \times 10^9)(6 \times 10^{-6})Q}{0,2^2} \checkmark$ $Q = 2,26 \times 10^{-6} \text{ C} \checkmark$ <p style="text-align: center;">(2,259 $\times 10^{-6}$ C)</p>	<p>OPTION 2/OPSIE 2</p> $E = \frac{kQ}{r^2}$ $= \frac{(9 \times 10^9)(6 \times 10^{-6})}{0,2^2}$ $= 1,35 \times 10^6 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1}$ $F = Eq \checkmark$ $3,05 = (1,35 \times 10^6)q \checkmark$ $q = 2,26 \times 10^{-6} \text{ N} \checkmark$
--	---

(3)

7.1.3

Accepted labels/Aanvaarde benoemings	
W ✓	$F_g / F_w / \text{weight} / mg / \text{gravitational force}$ $F_g / F_w / \text{gewig} / mg / \text{gravitasiekrag}$
T ✓	$F_T / \text{tension} / \text{spanning}$
$F_E / F \checkmark$	Electrostatic force/ Coulomb force/ $F_{E \text{ Field}} / F_{x \text{ on } Y} /$ 3,05 N <i>Elektrostatiese krag/ Coulombkrag</i>

Notes/Aantekeninge

- Mark is awarded for label and arrow. /Punt word toegeken vir byskrif en pyltjie.
- Do not penalise for length of arrows.
Moenie vir die lengte van die pyltjies penaliseer nie.
- Deduct 1 mark for any additional force /Trek 1 punt af vir enige addisionele krag
- If force(s) do not make contact with dot //Indien krag(te) nie met die kolletjie kontak maak nie: Max/Maks $\frac{2}{3}$
- If arrows missing//Indien pyltjies uitgelaat word: Max/Maks $\frac{2}{3}$

(3)

7.1.4

$F_{\text{net}} = 0$ $F_E = T \sin 10^\circ$ $F_E = T \cos 80^\circ$ $[3,05 = T \sin 10^\circ \checkmark] \checkmark$	<p style="text-align: right;">[IF /INDIEN $T \cos 10^\circ = 3,05 (\frac{1}{3})$]</p>
<p>OR/OF</p> $[3,05 = T \cos 80^\circ \checkmark] \checkmark$ $T = 17,56 \text{ N} \checkmark (17,564 \text{ N})$	<p style="text-align: right;">[IF/INDIEN $T \sin 80^\circ = 3,05 (\frac{1}{3})$]</p>

(3)

7.2.1

Marking criteria/Nasienriglyne

-1 mark for each key word/phrase omitted in the correct context.
-1 punt vir elke sleutelwoord/frase weggelaat in die korrekte konteks.

The electric field at a point is the (electrostatic) force experienced per unit positive charge placed at that point. ✓✓

Die elektriese veld by 'n punt is die (elektrostatiese) krag wat per positiewe eenheidslading wat by die punt geplaas is, ondervind word.

[IF the word “unit” or phrase “positive charge” is omitted in this definition: -1 for each **INDIEN** die woord “eenheid” of frase “positiewe lading” uitgelaat is in hierdie definisie: -1 vir elk]

OR/OF

The electric field at a point is the (electrostatic) force experienced by a UNIT positive charge placed at that point. ✓✓

Die elektriese veld by 'n punt is die (elektrostatiese) krag wat deur 'n positiewe EENHEIDSlading wat by die punt geplaas is, ondervind word.

[If “UNIT” is omitted in this definition, then 0 marks.

Indien “EENHEIDS” uitgelaat word in hierdie definisie, dan 0 punte.]

(2)

7.2.2

OPTION 1/OPSIE 1

Electric field at **M** due to **A** ($+2 \times 10^{-5}$ C):

$$E_A = \frac{kQ}{r^2} \checkmark$$

$$= 9 \times 10^9 \frac{(2 \times 10^{-5})}{(0,2)^2} \checkmark$$

$$= 4,5 \times 10^6 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1}$$

Electric field at **M** due to **B** (-4×10^{-5} C):

$$E_B = \frac{kQ}{r^2} \quad \text{OR/OF} \quad q_B = 2q_A$$

$$= 9 \times 10^9 \frac{(4 \times 10^{-5})}{(0,2)^2} \checkmark \quad E_B = 2E_A \checkmark$$

$$= 9 \times 10^6 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1} \quad = 9 \times 10^6 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1}$$

$$E_{\text{net at M}} = E_A + E_B$$

$$= (4,5 \times 10^6 + 9 \times 10^6) \checkmark$$

$$= 1,35 \times 10^7 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1} \checkmark \text{ to the right/na regs/towards B/na B}$$

/away from A / weg vanaf A ✓

OPTION 2/OPSIE 2

Net electrostatic force at **M** / Netto elektrostatische krag by **M**

$$F_{\text{net}} = \frac{kQ_1Q_2}{r^2} + \frac{kQ_1Q_2}{r^2}$$

If/Indien $F = \frac{kQ}{r^2}$ Max/Maks $\frac{2}{6}$

$$= \frac{(9 \times 10^9)(2 \times 10^{-5})q}{(0,2)^2} + \frac{(9 \times 10^9)(4 \times 10^{-5})q}{(0,2)^2} \checkmark \text{ (any one/ enige een)}$$

$$= 4,5 \times 10^6 q + 9 \times 10^6 q$$

$$= 1,35 \times 10^7 q \text{ N}$$

$$F_{\text{net}} = E_{\text{net}}q \checkmark$$

$$1,35 \times 10^7 q \checkmark = E_{\text{net}}q$$

$$E_{\text{net}} = 1,35 \times 10^7 \text{ N} \cdot \text{C}^{-1} \checkmark \text{ to the right/na regs } \checkmark \text{ /towards B / na B}$$

(6)

[18]

QUESTION 8/VRAAG 8

- 8.1 (Maximum) energy provided (work done) ✓ by a battery per coulomb / unit charge passing through it. ✓
(Maksimum) energie verskaf (arbeid verrig) deur 'n battery per coulomb/eenheidlading wat daardeur beweeg.

ACCEPT/AANVAAR:

The reading on a voltmeter connected across a battery when there is no current/ in an open circuit. ✓✓

Lesing op 'n voltmeter oor 'n battery as daar geen stroom is nie

(2)

- 8.2 13 V ✓

(1)

- 8.3.1

$R = \frac{V}{I} \checkmark$ $5,6 = \frac{10,5}{I} \checkmark$ $I = 1,88 \text{ A} \checkmark (1,875 \text{ A})$	<p>Marking criteria/Nasienriglyne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Appropriate formula/Toepaslike formule ✓ • Whole substitution/Hele vervanging ✓ • Final answer/Finale antwoord: 1,88 A ✓
--	--

(3)

- 8.3.2

<p>POSITIVE MARKING FROM QUESTION 8.3.1. POSITIEWE NASIEN VANAF VRAAG 8.3.1</p>	
<p>OPTION 1</p> $P = VI \checkmark$ $= (10,5)(1,88) \checkmark$ $= 19,74 \text{ W} \checkmark (19,688 \text{ W})$	<p>OPTION 2</p> $P = I^2R \checkmark$ $= (1,88)^2(5,6) \checkmark$ $= 19,79 \text{ W} \checkmark (19,688 \text{ W})$
<p>OPTION 3</p> $P = \frac{V^2}{R} \checkmark$ $= \frac{10,5^2}{5,6} \checkmark$ $= 19,69 \text{ W} \checkmark (19,688 \text{ W})$	

(3)

- 8.3.3

<p>POSITIVE MARKING FROM QUESTIONS 8.2 AND 8.3.1. POSITIEWE NASIEN VANAF VRAAG 8.2 EN 8.3.1</p>	
<p>OPTION 1/OPSIE 1</p> $\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$ $13 = 1,88(5,6 + r) \checkmark$ $r = 1,31 \Omega \checkmark (1,31 - 1,33 \Omega)$	<p>OPTION 2/OPSIE 2</p> $r = \frac{V_{\text{internal}}}{I} \checkmark$ $= \frac{2,5}{1,88} \checkmark$ $= 1,33 \Omega \checkmark (1,31 - 1,33 \Omega)$
<p>OPTION 3/OPSIE 3</p> $\mathcal{E} = V_{\text{ext}} + V_{\text{int}}$ $13 = 10,5 + V_{\text{int}}$ $V_{\text{int}} = 2,5 \text{ V}$ $V_{\text{int}} = Ir \checkmark$ $2,5 = (1,88)r \checkmark$ $r = 1,31 \Omega \checkmark (1,31 - 1,33 \Omega)$	

(3)

8.4.1 Decreases/Neem af ✓

$V_{\text{internal resistance}}$ /Internal volts increase ✓
 $V_{\text{interne weerstand}}$ /Interne volts neem toe

(2)

8.4.2

Marking criteria/Nasiengriglyne

- Formula/Formule $\mathcal{E} = I(R + r)$ ✓
- Correct substitution into/ Korrekte vervanging in $\mathcal{E} = I(R + r)$ ✓
- Substitution of values into R_p formula/Vervanging van waarde van R_p in formule ✓
- Halving value of R_{2X} /Halvering van waarde van R_{2X} ✓
- Final answer/Finale antwoord: 1,49 Ω ✓ Range/Gebied: 1,46 Ω – 1,49 Ω

POSITIVE MARKING FROM QUESTIONS 8.2 AND 8.3.3**POSITIEWE NASIEN VANAF VRAE 8.2 EN 8.3.3****OPTION 1/OPSIE 1**

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$13 = 4(R_{\text{ext}} + 1,31) \checkmark$$

$$R_{\text{ext}} = 1,94 \Omega \text{ (1,92 } \Omega)$$

$$\frac{1}{R_p} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

$$\frac{1}{1,94} = \frac{1}{5,6} + \frac{1}{R_2} \checkmark$$

$$R_2 = 2,97 \Omega \text{ (2,92 } \Omega)$$

$$X = \frac{1}{2}(2,97) \checkmark$$

$$= 1,49 \Omega \checkmark \text{ (1,46 – 1,49 } \Omega)$$

OPTION 2/OPSIE 2

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$13 = 4(R_{\text{ext}} + 1,31) \checkmark$$

$$R_{\text{ext}} = 1,94 \Omega \text{ (1,92 } \Omega)$$

$$R_p = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

$$1,94 = \frac{5,6 R_2}{5,6 + R_2} \checkmark$$

$$R_2 = 2,97 \Omega \text{ (2,92 } \Omega)$$

$$X = \frac{1}{2}(2,97) \checkmark$$

$$= 1,49 \Omega \checkmark \text{ (1,46 – 1,49 } \Omega)$$

OPTION 3/OPSIE 3

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$13 = 4(R_{\text{ext}} + 1,31) \checkmark$$

$$R_{\text{ext}} = 1,94 \Omega \text{ (1,92 } \Omega)$$

$$\frac{1}{R_p} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

$$\left[\frac{1}{1,94} = \frac{1}{5,6} + \frac{1}{2X} \right] \checkmark$$

$$X = 1,49 \Omega \checkmark \text{ (1,46 – 1,49 } \Omega)$$

OPTION 4/OPSIE 4

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$13 = 4(R_{\text{ext}} + 1,31) \checkmark$$

$$R_{\text{ext}} = 1,94 \Omega \text{ (1,92 } \Omega)$$

$$R_p = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

$$\left[1,94 = \frac{(5,6)(2X)}{5,6 + 2X} \right] \checkmark$$

$$X = 1,49 \Omega \checkmark$$

OPTION 5/OPSIE 5

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$V_{\text{ext}} = 13 - (4)(1,31) \checkmark$$

$$= 7,76 \text{ V}$$

$$V_p = IR_{5,6}$$

$$7,76 = I(5,6)$$

$$I_{5,6\Omega} = 1,37 \text{ A}$$

$$I_T = I_{2X} + I_{5,6}$$

$$4 = I_{2X} + 1,37$$

$$I_{2X} = 2,63 \text{ A}$$

$$V = IR_{2X}$$

$$[7,76 = (2,63)2X] \checkmark$$

$$X = 1,46 \Omega \checkmark$$

OPTION 6/OPSIE 6

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$V_{\text{ext}} = 13 - (4)(1,31) \checkmark$$

$$V_{\text{ext}} = 7,76 \text{ V}$$

$$I_{5,6\Omega} = \frac{7,76}{5,6} = 1,39 \text{ A}$$

$$I_{2X} = 4 - 1,39 = 2,61 \text{ A}$$

$$V_{2X} = I_{2X}R_{2X}$$

$$[7,76 = (2,61)2X] \checkmark$$

$$2X = 2,97 \Omega$$

$$X = 1,49 \Omega \checkmark$$

$$V_X = I_X R_X$$

$$3,88 \checkmark = (2,61)R_X \checkmark$$

$$R_X = 1,49 \Omega \checkmark$$

OPTION 7/OPSIE 7

$$\mathcal{E} = I(R + r) \checkmark$$

$$V_{\text{ext}} = 13 - (4)(1,31) \checkmark$$

$$= 7,76 \text{ V}$$

$$V_{\text{ext}} = IR_{\text{ext}}$$

$$7,76 = (4) \left(\frac{1}{2X} + \frac{1}{5,6} \right)^{-1} \checkmark$$

$$X = 1,48 \Omega \checkmark$$

(5)
[19]**QUESTION 9/VRAAG 9**

9.1

9.1.1 DC/GS ✓

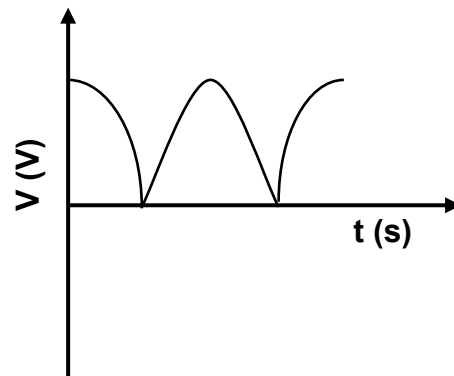
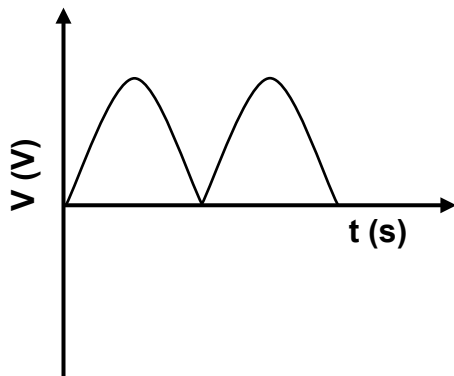
(1)

9.1.2

NOTE: -1 mark for each key word/phrase omitted in correct context.**LET WEL:** -1 punt vir elke sleutel woord/frase weggelaat in die korrekte konteks.Emf is induced as a result of change of magnetic flux (linked) with the coil. ✓✓Emk word geïnduseer as gevolg van verandering van die magnetiese vloedkoppeling.

(2)

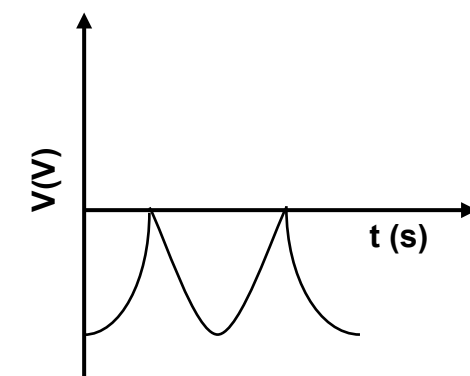
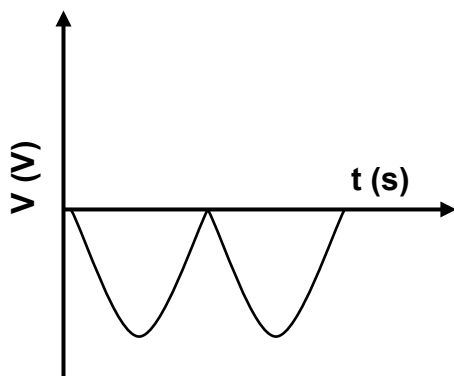
9.1.3

POSITIVE MARKING FROM QUESTION 9.1.1**POSITIEWE NASIEN VANAF VRAAG 9.1.1**

OR/OF

Marking criteria for graph:

Correct shape <i>Korrekte vorm</i>	✓
One complete cycle/ <i>Een volledige siklus</i>	✓

(2)

9.2.1 The AC potential difference/voltage which dissipates the same amount of energy ✓ as DC potential difference. ✓

Die WS potensiaalverskil/spanning wat dieselfde hoeveelheid energie verbruik as GS potensiaalverskil/spanning

OR/OF

(The rms value of AC is) the DC potential difference/voltage which dissipates the same amount of energy ✓ as AC potential difference/voltage. ✓

Dit is die GS potensiaalverskil/spanning wat dieselfde hoeveelheid energie verbruik as WS potensiaalverskil/spanning

(2)

9.2.2

<p>OPTION 1 / OPSIE 1</p> $W = \frac{V^2}{R} \Delta t \checkmark$ $500 = \frac{V^2}{200} (10) \checkmark$ $V = V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 2 / OPSIE 2</p> $W = I^2 R \Delta t$ $500 = I^2 (200)(10)$ $I = I_{\text{rms}} = 0,5 \text{ A}$ $P_{\text{ave}} = V_{\text{rms}} I_{\text{rms}} \checkmark$ $\frac{500}{10} = V_{\text{rms}} (0,5) \checkmark$ $V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 3 / OPSIE 3</p> $P_{\text{ave}} = I_{\text{rms}}^2 R$ $\frac{500}{10} = I_{\text{rms}}^2 (200)$ $I_{\text{rms}} = 0,5 \text{ A}$ $P_{\text{ave}} = V_{\text{rms}} I_{\text{rms}} \checkmark$ $\frac{500}{10} = V_{\text{rms}} (0,5) \checkmark$ $V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 4 / OPSIE 4</p> $R = \frac{V_{\text{rms}}}{I_{\text{rms}}} \checkmark$ $200 = \frac{V_{\text{rms}}}{0,5} \checkmark$ $V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$
<p>OPTION 5 / OPSIE 5</p> $P_{\text{ave}} = \frac{V_{\text{rms}}^2}{R} \checkmark$ $\frac{500}{10} = \frac{V_{\text{rms}}^2}{200} \checkmark$ $V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 6 / OPSIE 6</p> $P_{\text{ave}} = \frac{P_{\text{max}}}{2} \checkmark$ $\frac{500}{10} = \frac{P_{\text{max}}}{2} \checkmark$ $P_{\text{max}} = 100 \text{ W}$ $P_{\text{max}} = \frac{V_{\text{max}}^2}{R} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}^2}{200} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 7 / OPSIE 7</p> $P = \frac{W}{\Delta t} = \frac{500}{10}$ $= 50 \text{ W}$ $P_{\text{ave}} = \frac{V_{\text{rms}}^2}{R} \checkmark$ $50 = \frac{V_{\text{rms}}^2}{200} \checkmark$ $V_{\text{rms}} = 100 \text{ V}$ $V_{\text{rms}} = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $100 = \frac{V_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $V_{\text{max}} = 141,42 \text{ V} \checkmark$	<p>OPTION 8 / OPSIE 8</p> $P_{\text{ave}} = I_{\text{rms}}^2 R \checkmark$ $\frac{500}{10} = I_{\text{rms}}^2 (200) \checkmark$ $I_{\text{rms}} = 0,5 \text{ A}$ $I_{\text{rms}} = \frac{I_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $0,5 = \frac{I_{\text{max}}}{\sqrt{2}} \checkmark$ $I_{\text{max}} = 0,71 \text{ A}$ $V_{\text{max}} = I_{\text{max}} R \checkmark$ $= (0,71)(200) \checkmark$ $= 142 \text{ V} \checkmark$

(5)
[12]

QUESTION 10/VRAAG 10

10.1

Note: -1 mark for each key word/phrase omitted in correct context.**Let Wel:** -1 punt vir elke sleutel woord/frase weggelaat in die korrekte konteks.

The process whereby electrons are ejected from a metal / surface when light (of suitable frequency) is incident on that surface. ✓✓

Die proses waarby elektrone vanaf 'n (metaal)oppervlak vrygestel word wanneer lig (van geskikte frekwensie) daarop skyn/inval.

(2)

10.2

7,48 x 10⁻¹⁹ (J) ✓ $E = W_o + E_{k(max)} (= W_o + \frac{1}{2}mv_{max}^2)$ ✓

When/Wanneer $E_{k(max)} = 0$ / $v = 0$ / $v^2 = 0$ / $E = W_o$ / W_o is the y-intercept / is die y-afsnit ✓

(3)

10.3

Mass (of photo-electron)/Massa (van foto-elektron)/m ✓

ACCEPT/AANVAAR: $\frac{1}{2}m$

(1)

10.4

OPTION 1/OPSIE 1Gradient = $\frac{1}{2}m$

$$\frac{11,98 \times 10^{-19} - 7,48 \times 10^{-19}}{X - 0} = \frac{1}{2}(9,11 \times 10^{-31}) \quad \checkmark$$

$$X = 0,9879 \quad \checkmark \quad (0,99 \text{ or } 0,988)$$

ACCEPT/AANVAAR

$$X = 0,9879 \times 10^{12} \text{ (m}^2 \cdot \text{s}^{-2}\text{)}$$

POSITIVE MARKING FROM 10.2/POSITIEWE NASIEN VANAF 10.2**OPTION 2/ OPSIE 2**

$$E = W_o + E_{k(max)} \quad \left. \vphantom{E = W_o + E_{k(max)}} \right\} \quad \checkmark \text{ Any one / Enige een}$$

$$E = W_o + \frac{1}{2}mv_{(max)}^2$$

$$11,98 \times 10^{-19} \quad \checkmark = 7,48 \times 10^{-19} \quad \checkmark + \frac{1}{2}(9,11 \times 10^{-31}) v^2 \quad \checkmark \quad [\text{or/of } \frac{1}{2}(9,11 \times 10^{-31})X]$$

$$4,5 \times 10^{-19} = 4,56 \times 10^{-31} v^2$$

$$v^2 = 0,9868 \times 10^{12}$$

$$X/v^2 = 0,9868 \quad \checkmark \quad (0,99)$$

$$\text{Range/gebied } (0,9868 - 0,9879 / 9,87 \times 10^{11} - 9,88 \times 10^{11})$$

ACCEPT/AANVAAR:

$$X = 0,9868 \times 10^{12} \text{ (m}^2 \cdot \text{s}^{-2}\text{)} / 9,868 \times 10^{11} \text{ (m}^2 \cdot \text{s}^{-2}\text{)}$$

(5)

10.5.1

Remains the same / Bly dieselfde ✓

(1)

10.5.2

Increases / Neem toe ✓

(1)

[13]**TOTAL/TOTAAL:****150**